

רמת הגולן שלא הכרתם שאלות ותשובות על קידוחי הנפט ברמת הגולן

מה? מי איפה?

בימים אלו מבצעת חברת אפק קידוחי ניסיון להפקת נפט ברמת הגולן. השטח בו מתבצעים הקידוחים הינו שטח בעל חשיבות סביבתית גבוהה בעיקר בשל הגדרתו כאזור בעל רגישות המים הגבוהה ביותר בישראל, בשטח מאות מעיינות, נחלים ומאגרי מי תהום המובילים ברובם הגדול לכנרת או משמשים את ממלכת ירדן.

בתחומו של שטח קידוחי הנפט מצויים שטחי יערות, שמורות טבע, נחלים רבים, בנייה יהודיה, זווית, דליות, גלבון ואל-על, המזרימים מימיהם לכנרת והוא עשיר באתרים ארכיאולוגיים והיסטוריים ובמגוון רחב של בעלי חיים, הכולל בתי גידול מיוחדים, כולל כשליש ממספר מיני היונקים בארץ.

לא בכדי משמש האזור כמוקד תיירותי מרכזי עבור תושבי המדינה ותושבי חוץ וחלקים ניכרים ממנו משמשים ומיועדים לחקלאות. שני תחומי פעילות אלו חקלאות ותיירות, מהווים משאבים חיוניים ומקורות הכנסה משמעותיים ביותר עבור הגולן כולו ומעוגנים במדיניות התכנון ובתכניות המתאר הרלוונטיות לאזור.

מה עשוי לקרות לרמת הגולן?

הכנסת תעשיית נפט לאזור עלולה לשנות את רמת הגולן לבלי הכר, שכן משמעותה הפיכתו לאזור תעשייתי, רווי כבישים, כלי רכב, מכליות, חומרים מסוכנים, רעש וזיהום אוויר (עקב פליטה של תחמוצת גופרית כתוצאה מההפקה, עקב פליטות של מנועי הדיזל המשמשים את מכוונות הקידוח ועוד) וכמובן לשינוי בנוף הפתוח המהווה אבן שואבת לתיירות במקום.

כל אורח החיים עלול להשתנות. קידוחי הנפט באזור מיושב וצפוף כמו הגולן, עשויים לפגוע בסביבה, ביישובים, במים, בחקלאות ובתיירות.

בסדר, אבל מדינת ישראל תרוויח עצמאות אנרגטית ותהפוך למעצמת נפט.

לא. כמות הנפט שיתכן ויימצא לא באמת תעניק פתרון למשק האנרגיה בישראל. את 5% מתצרוכת האנרגיה שלכאורה ניתן יהיה לספק מהנפט ברמת הגולן, ניתן היה להמיר באנרגיה מתחדשת, שאינה חד-פעמית ואינה מזהמת. המרוויחים היחידים מקידוחי הנפט הם איילי הון אמריקאים שיהנו מהרווחים שבמכירת הנפט וישאירו אותנו עם זיהום האוויר ועם רמת גולן חרבה ותעשייתית.

למרבה האבסורד, תהליך חיפושי הנפט והפקת הנפט בישראל מוסדר בחוק מיושן משנות ה-50, ללא מדיניות מסודרת מצד המדינה, כך שנוצר מצב שחברות פרטיות כמו 'אפק', אשר מטרתן העיקרית היא עשיית רווחים, יוזמות קידוחי נפט באזורים שונים במדינה, מציגות תמונה לפיה ישראל עתידה להפוך למעצמת נפט וכל זאת תוך שהן אינן רואות לנגד עיניהן את טובת הציבור והסביבה.

אדם טבע ודין

רחוב יהודה הלוי 48, תל אביב | ת.ד 15 | מיקוד 6100001

טלפון 03.566.9939 פקס 03.566.9940

contact@adamteva.org.il

www.adamteva.org.il

אולי תושבי רמת הגולן פשוט לא רוצים שיהרסו להם את הנוף ולכן יצאו במאבק נגד הקידוחים.

לתעשיית הנפט אשר נחשבת לאחת התעשיות המזהמות בעולם, השפעות מרחיקות לכת על האדם והסביבה. בהתאם להבנה זו, אימצה לאחרונה ממשלת ישראל תכנית להפחתת פליטות גזי חממה שמקורם בתעשיית הנפט. הפקת אנרגיה ממקורות שאינם מתחדשים מנוגדת למדיניות הממשלתית ויש בה כדי לסתור מאמצים ראויים שממשלת ישראל מקדמת בתחום האנרגיות המתחדשות ופעילות נחושה להפחתת פליטות גזי החממה. טיפוח התלות בדלקים פחמימניים, מהווה סכנה לבריאות הציבור ולמערכת האקולוגית, ואינה מהווה בסיס לעצמאות אנרגטית בת קיימא.

על כן, המאבק נגד קידוחי הנפט ברמת הגולן אינו מאבק של תושבים מקומיים, אלא מאבק ציבורי ארצי, אליו התגייסו כל ארגוני הסביבה הארציים בישראל וזכה לתמיכת המשרד להגנת הסביבה.

האם תהליך חיפוש והפקת הנפט מסוכן?

הפקת נפט מסחרית, מהווה סיכון ממשי לזיהום מקורות המים באזור. גם כאשר מדובר בהפקה קונבנציונאלית, היא כרוכה בסיכונים רבים של מעבר גזים, נפט ותוצריו, והחומרים בהם נעשה שימוש במסגרת הפקת הנפט בין שכבות הקרקע למי התהום. מחקרים רבים שנעשו מראים כי בכול המדינות בהם בוצעו קידוחי גז ונפט, נמצאו תקלות ודליפות בבארות שנקדחו.

חלק מהמחקרים מדווחים על עשרות עד מאות תקריות של זיהום מי תהום, בעיקר עקב כשלים ב"מליטה" של קדח הצינור המוחדר לקרקע, ושל קדח הבאר והכיסוי. הכשלים נובעים מהתכווצות ושינויים בקרקע או בכשל של המלט לאורך זמן. כמו כן, הראו מחקרים כי בארות נפט וגז מפתחות דליפות גז לאורך המליטה של בור הקידוח שנים לאחר שההפקה הסתיימה, והבאר נסגרה ו/או ננטשה.

מה, הנפט פשוט יפרוץ מהאדמה. כמו בסרטים?

הכרזות החברה על תגליות הנפט בגולן מהוות מיצג שווה המסתיר תמונה מורכבת בהרבה לפיה אין כלל ודאות כי החברה תוכל להוציא את הנפט מבטן האדמה. על מנת להפיק נפט יהיה על החברה לפעול בשיטות לא קונבנציונליות אשר נמצאו כשנויות במחלוקת, כמו שיטת הסידוק ההידראולי אשר מביאה להגדלת כושר ההפקה של נפט וגז באמצעות החדרת כימיקלים לבטן האדמה ופיצוצים תת קרקעיים.

ע"פ חו"ד של גיאולוגים ומדענים וע"פ ממצאי חברת אפק עצמה, הנפט המצוי ברמת הגולן אינו נמצא ב"מאגר" נפט, אלא בתוך סלע המקור בו הוא נוצר. מכאן שמדובר בהפקת נפט "בלתי קונבנציונאלית" המחייבת לנקוט בטכנולוגיות שונות שסייעו לשאוב את הנפט מתוך הסלע.

אדם טבע ודין

רחוב יהודה הלוי 48, תל אביב | ת.ד 15 | מיקוד 6100001

טלפון 03.566.9939 פקס 03.566.9940

contact@adamteva.org.il

www.adamteva.org.il

מדובר בפעולות כמו קידוחים אופקיים, קידוחי שטח (הרבה קידוחים במרחקים קטנים האחד מהשני), סידוק של הסלע באמצעות הזרקת מים, כימיקאליים וחול בלחץ גבוה והמרצות מסוגים שונים, כאשר השילוב ביניהם נקרא High Volume Hydraulic Fracturing - סידוק הידראולי. במקרה של התערבות בקרקע הכוללת סידוק הידראולי, עולה עוד יותר הסיכון לזיהום של האקוויפרים, מי התהום והירמוך ומתווסף לסיכונים אלה גם הסיכוי המוגבר לרעידות אדמה.

לכל אלה יש להוסיף את הפוטנציאל הגבוה לפגיעה בענף החקלאית באזור, עקב הסיכונים מזיהום המים העיליים או מי התהום, ועקב התצרוכת הגבוהה של מים הנדרשת לצורך קידוחי נפט, לא כל שכן קידוחים לא קונבנציונאליים.

מה הסיכוי לאסון אקולוגי כמו שהתרחש בעברונה ברמת הגולן?

במסגרת הקידוחים, קיימים סיכונים מזיהום כתוצאה מדליפות, נזילות או שפכים של מי הקידוח שלא טופלו כהלכה ולאחר מכן יחלחלו לתוך הקרקע או יגיעו ישירות לנחלים.

לכך יש להוסיף את הנזקים העלולים להיגרם עקב תאונות במערך ההובלה והשינוע של חומרים מסוכנים לאתר הקידוח כגון התהפכות משאית, פיצוץ צינור וכיו"ב. במידה ויופק נפט, יהיה צורך בהעברתו לבתי הזיקוק, דבר שיכול להיעשות או באמצעות מיכליות או באמצעות צינור. אסון עברונה ברמת הגולן משמעו נזק שלא ניתן לצפייה לכנרת ולמי התהום המזינים אותה.

מדוע המאבק למען קידוחי נפט הוא מאבק למען אנרגיות נקיות?

המאבק נגד קידוחי הנפט בגולן הוא מאבק למען קידום אנרגיות מתחדשות, למען התייעלות אנרגטית ולמען הגנה על הסביבה ובריאות הציבור.

למדינת ישראל אין תכנית אב למשק אנרגיה, אין מפת דרכים בנוגע לתמהיל סוגי האנרגיה ואין כל ראייה ארוכת טווח. במקביל למאבק נגד קידוחי הנפט, אנו באדם טבע ודין פועלים בכדי לחייב את ממשלת ישראל לפתח מקורות אנרגיה סולארית בשיעור של 20% עד 2030, לצמצם את צריכת האנרגיה בסקטור הציבורי האחראי לצריכה של כ-70% מסך האנרגיה המיוצרת בישראל ולשמור על הגז הישראלי למעננו, הציבור הישראלי, במקום לייצאו מעבר לים.

רק מאבק משולב בקידוחי נפט מזהם לצד יצירת תמהיל משק אנרגיה נקי יותר, יביא להגנה מרבית על בריאות ילדנו, על הסביבה ועל משאבי הטבע שלנו.

אדם טבע ודין

רחוב יהודה הלוי 48, תל אביב | ת.ד 15 | מיקוד 6100001

טלפון 03.566.9939 פקס 03.566.9940

contact@adamteva.org.il

www.adamteva.org.il